

Kutanöz Foto Yaşlanma

Cutaneous Photoaging

Dr. Meltem ÖNDER^a

^aDermatoloji AD,
Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi,
ANKARA

Yazışma Adresi/Correspondence:
Dr. Meltem ÖNDER
Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Dermatoloji AD, ANKARA
monder@gazi.edu.tr

ÖZET Spontan deri yaşlanması iç faktörler ile geçen zamana bağlı olarak artaya çıkar. Kutanöz foto yaşlanması ise çevresel faktörler, özellikle ultraviyole ışınları nedeniyle meydana gelir. UVB ışınları epidermal hasar yaparken, UVA ışınları dermal değişikliklere yol açar.

Anahtar Kelimeler: Yaşlanma; deri yaşlanması

ABSTRACT Spontaneous skin aging is occurred due to endogen factors and years. Also, cutaneous photoaging is occurred by environmental factors, especially ultraviolet lights. UVB lights cause epidermal injury and UVA lights cause dermal changes.

Key Words: Aging; skin aging

Türkiye Klinikleri J Med Sci 2008;28(Suppl):S186-S187

Yaşlanma ilerleyen zamanla ortaya çıkan kompleks bir olaydır. Deri yaşlanması iç etkenler ve geçen zamanla ortaya çıkabilir. Bu tür yaşlanmaya “spontan yaşlanma” adı verilir. Çevresel etkiler özellikle ultraviyole ışınları ile ortaya çıkan yaşlanma ise “foto yaşlanma” olarak tanımlanır.¹

Güneş ışığının deri üzerinde akut olarak güneş yanığı, eritem, fotosensitivite, erken ve geç pigmentasyon etkileri yanı sıra kronik olarak foto yaşlanma ve karsinogen etkileri bulunur. Vücudun güneş gören yerlerinde ortaya çıkan bu durum erken yaşlanma olarak da kabul edilebilir. Güneş ışınları ile oluşan ekstremsel yaşlanmada deri değişiklikleri her ne kadar kronolojik yaşlanma ile benzerlik gösterse de genel özelliği deride kalınlaşma, kabalaşma ve derin kırışıklıklar şeklindedir. Düzensiz pigmentasyon görülebilir.^{1,2}

Uzun süreli ultraviyole ile temas ile metalloproteinaz aktivitesi artar. Solar radyasyon kollajen hasara neden olur. Foto yaşlanmada serbest radikal teorisine göre fotooksidatif stres ile serbest oksijen radikalleri oluşur. Bunlar kutanöz kollajen ve diğer metallo proteinlere oksidatif etki oluşturur. Ayrıca oksidasyon ile fibroblast, keratinosit, melanosit, langerhans hücre fonksiyonları bozulur.³

Günümüzde deri tipi önem taşımaktadır. Açık tenli kişilerde güneş hasarı, esmer tenlilere göre daha fazladır. Ayrıca ultraviyolenin dalga boyu da önem taşımaktadır. UVB epidermal hasar yaparken UVA dermal değişiklikler yapmak-

tadır. Ultraviyoleye maruz deride tip I kollajenin azaldığı gösterilmiştir. Ultraviyole ışınları DNA da hasara yol açmaktadır. Dokudaki enerjiyi absorbe eden kromoforlar ile kimyasal değişikliklere neden olur. Sonuçta deri tipi I veII olanlarda bu hasar daha belirgindir.⁴

Foto hasarlı deride bir diğer önemli bulgu elastolizisdir. Elastik fibril üretiminin bozulması üst dermiste elastik materyal birikimine neden olur.³

Foto hasarı önleme konusunda bilinçli olma ve güneşten korunma deri yaşlanmasını geciktirme konusunda önem taşımaktadır.

KAYNAKLAR

1. Önder M. Influencing factors on skin aging. Türkiye Klinikleri J Cosm Dermatol Special Topics 1998;1:17-20
2. Dolar N, Tüzün Y. [The Differences Between Chronological Skin Aging And Photoaging]. Türkiye Klinikleri J Int Med Sci 2005;1:1-6.
3. Ünal İ, Ertam İ. [Factors Contributing to Skin Aging]. Türkiye Klinikleri J Cosm Dermatol Special Topics 2008;1:1-7.
4. Öztürkcan S, Havlucu D. Güneş hasarı etki mekanizması. Klinik Aktuel Tıp Dermatoloji Forum 2008;1:1-8.